

Әйелдер мерекесінің тарихы мен тағылымы

8 наурыз — Халықаралық әйелдер күні нәзіктік пен сұлулықтың символына айналғанымен, оның шығу тарихы терең әлеуметтік-саяси маңызға ие. Университет қауымдастығы мен білім алушылар назарына осы атаулы күнге қатысты 12 маңызды деректі ұсынамыз:

1. Мереке әу баста әйелдердің тең құқықтылығы, сайлау еркіндігі және еңбек жағдайын жақсарту жолындағы күресі ретінде бекітілген.

2. 1908 жылы Нью-Йоркте 15 мыңға жуық әйел жұмыс уақытын қысқарту және жалақыны теңестіру талабымен көшеге шықты. Бұл оқиға мерекенің алғашқы қадамы саналады.

3. 1910 жылы Копенгагенде өткен халықаралық конференцияда Клара Цеткин бұл күнді әйелдердің өз мәселелерін жаһандық деңгейде көтеруі үшін "Халықаралық әйелдер ынтымақтастығы күні" ретінде жариялауды ұсынды.

4. Ежелгі Римде еркін туылған әйелдер (матроналар) өз мерекелерін атап өткен. Бұл күні олар ерлерінен сыйлық алып, тіпті құлдарға да демалыс берілген.

5. КСРО-да 8 наурыз ұзақ уақыт бойы жұмыс күні болды. Тек 1965 жылы 8 мамырдағы жарлықпен ресми демалыс күні болып бекітілді.

6. 1977 жылы Біріккен Ұлттар Ұйымы бұл күнді ресми түрде "Әйелдер құқығы және халықаралық бейбітшілік күні" деп жариялады.

7. Жаһандық сауалнамаларға сәйкес, әйелдердің 44%-ы гүл сыйға алғанды қалайды. Ал зергерлік бұйымдарды қалайтын респонденттер үлесі 16%-ды құрайды.

8. 8 наурызда ең көп сатылатын гүл — қызғалдақ. Ол тек көктемнің белгісі ғана емес, сонымен қатар эстетикалық және экономикалық тұрғыдан тиімді символ болып табылады.

9. 1910 жылы 8 наурызда француз Элиз де Ларош әлемдегі алғашқы ұшқыш әйел куәлігін алды. Бұл оқиға әйелдердің техникалық салаларды игеруінің символына айналды.

10. Жапонияда бұл күн ресми тойланбағанымен, наурыз айында "Хинамацури" (Қыздар мерекесі) және 14 наурызда "Ақ күн" атты аруларға арналған арнайы даталар бар.

11. Бүгінде бұл күн әлемнің 30-дан астам елінде ресми мереке мәртебесіне ие. Еуропаның бірқатар елдерінде (Франция, Германия) ол мереке емес, құқық қорғауға бағытталған жұмыс күні саналады.

12. БҰҰ жыл сайын мерекеге арнайы ұран таңдайды. Мысалы: "Әйелдер үшін теңдік — барша үшін прогресс" немесе "Сандық әлемдегі теңдік".

Дайындаған: Нұрсұлтан Имашев
Қазақ филологиясы білім беру бағдарламасының 4 курс студенті

Газет ҚР Ақпарат және қоғамдық даму министрлігінде қайта тіркеліп, №К226VPY00026721 куәлігі 09.09.2020 ж. берілген.
Газет айына бір рет шығады
Газет бетінде жарияланған материалдарды көшіріп басу үшін міндетті түрде редакцияның рұқсаты керек.

Zhubanov University
облыстық ақпараттық-танымдық газеті
Меншік иесі:
ҚР ҒЖБМ «Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамы
Басқарма төрағасы-Ректор
Лаура Қарабасова

Бас редактор
Жадыра Арэн
Аудармашы
Айтолқын Әмірхан
Дизайнер:
Айнұр Тлешова
Фотограф:
Есет Саргузин

Редакцияның мекенжайы:
030000, Ақтөбе қаласы,
Ө.Молдағұлова даңғылы, 34
М.Арын атындағы бас ғимарат
E-mail:
zhubanovpress@mail.ru
Сайт: <http://zhubanov.edu.kz>
Facebook: ZhU oblystyq gazetі
Таралымы: 5000 дана

1997 жылдың 12 наурызынан бастап шығып келеді

"Шапағат" медалінің иегері – Аида Кадын

Президент Қасым-Жомарт Тоқаевтың Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградларымен марапаттау туралы Жарлығына сәйкес «Шапағат» медалімен Жұбанов университетінің базасында орналасқан Heriot-Watt университетінің Ақтөбе кампусының 3 курс студенті Аида Кадын марапатталды.

**ТҮЛЕК ТАҒЫЛЫМЫ –
УНИВЕРСИТЕТ МЕРЕЙІ**

5-БЕТ

**«МӘНГІЛІК ҮН» –
ЖАС ЖҮРЕКТЕН
ТУҒАН РУХАНИ
ІЗДЕНІС**

7-БЕТ

**ӘЗ НАУРЫЗДЫҢ
РУХАНИ МӘНІ**

8-9-БЕТТЕР

Басты жаңалықтар

ЖАҢА КОНСТИТУЦИЯ ЖАСАМПАЗДЫҚ ПЕН ЖАҢАШЫЛДЫҚТЫ ҚОЛДАЙДЫ

Студенттер сарайында «Жаңа Ата Заң және жалпыұлттық құндылықтар» тақырыбында облыс жастарының қатысуымен TEDx форматында ашық форум өтті. Форумға түрлі салада табысқа жетіп, қоғам өміріне белсенді араласып жүрген спикерлер қатысты.

Олардың қатарында облыс әкімінің орынбасары Жолдас Батырхан, Қ. Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университетінің ректоры Лаура Қарабасова, «Аманат» партиясы жанындағы «Жастар рухы» жастар қанатының төрағасы Ақерке Искандерова, сондай-ақ халық қалаулылары мен студент жастар болды.

Шараның басты мақсаты - конституциялық реформаның мазмұнын жан-жақты түсіндіру, оның ел дамуына ықпалын көрсету, мемлекеттілікті нығайтуға бағытталған өзгерістерді кеңінен талқылау және жастардың азаматтық белсенділігін арттыру.

Жолдас Батырхан өз сөзінде конституциялық реформаның негізгі бағыттарына тоқталып, ел алдында тұрған тарихи шешімнің маңызын атап өтті. Ол Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев жариялаған жалпыхалықтық референдумның мәніне тоқталып, жаңа Конституция қабылдау уақыт сұранысынан туындаған қажеттілік екенін жеткізді.

«Әр мемлекеттің өз бағыты мен бағдары, Ата Заңы болады. Ол бізде де бар. Алайда заман ағымына сай заң да жаңарып отыруға тиіс. 1995 жылы қабылданған Конституцияда цифрлық дәуірдің шындығы, киберқауіпсіздік, әлеуметтік желілердің ықпалы туралы ұғымдардың болуы мүмкін емес еді. Ал бүгінде әрқайсысымыздың қалтамызда шағын компьютер — смартфон жүр. Цифрлық кеңістікте пайда да, қауіп те бар. Кибербуллинг сияқты жаңа ұғымдар пайда болды. Сондықтан жаңа Конституция жобасында цифрлық қауіпсіздік, неке мен отбасы, азаматтық жауапкершілік секілді маңызды бағыттар қамтылған», — деді Жолдас Батырхан.

Былтырғы жылдың 5 қарашасында бекітілген ішкі саясат қағидаттары мен жалпыұлттық құндылықтарға тоқталған спикер үш негізгі ұстанымды айқындап берді.

«Біріншісі — Тәуелсіздік пен отаншылдық. Бұл — баршаға ортақ құндылық. Жаңа Конституцияда «Тәуелсіздік», «Егемендік» ұғымдарының айрықша мәнмен жазылуы да соның дәлелі.

Екіншісі — бірлік пен ынтымақ. Қазақ «бір күн ұрыстың қырық күн кесірі бар» дейді. Ынтымақ бар жерде береке бар. Жаңа Конституция татулық пен тұтастықты басты тірек ретінде айқындайды.

Үшіншісі — Заң мен тәртіп. Заңға бағыну, қоғамдық тәртіпті сақтау әр азаматтың бұлжымас қағидасына айналған тиіс», — деді Жолдас Батырхан еңбекқорлық пен кәсібилік, жасампаздық пен жаңашылдық мәселесіне де кеңінен тоқталды.

Бүгінде Қазақстан цифрлық даму көрсеткіштері бойынша әлемдегі озық елдердің қатарында екенін атап өтіп, жастардың инновациялық жетістіктерін мысалға келтірді.

Форумда сөз алған Лаура Қарабасова конституциялық реформа жөніндегі комиссия мүшесі ретінде Ата Заң жобасының ашық әрі кеңінен талқыланып, білім мен ғылымның енді жай ғана сала емес, страте-

гиялық басымдыққа айналатынын ерекше атап өтті.

«Еліміз бойынша 23 мың ғылыми қызметкер, 47 мың профессор-оқытушы, 9 мыңнан астам докторант және 700 мыңға жуық студент бар. Бұл — білімді жоғары бағалайтын елдің зор әлеуеті. Ата Заңдағы білім мен ғылымның құндылығы тек осы қауымдастық үшін емес, бүкіл халық үшін маңызды. Бұл, шын мәнінде, халықтық өзгерістер», — деді Лаура Қарабасова жастарды алдағы референдумға белсенді қатысып, реформаның мәнін айналасына дұрыс түсіндіруге шақырды.

Сондай-ақ форум барысында облыс прокурорының бірінші орынбасары Талғат Әлібаев, облыстық полиция департаменті бастығының орынбасары Ардана Саймағанбетов, журналист Әлия Әшім, «Orda FM» радиосының директоры Әйкерім Есенәлілер сөз алып, конституциялық реформаның құқықтық және қоғамдық қырларына тоқталды.

НОВАЯ КОНСТИТУЦИЯ ПОДДЕРЖИВАЕТ СО- ЦИАЛЬНОСТЬ И ИННОВАЦИИ

Во Дворце студентов прошел открытый форум в формате TEDx на тему «Новая Конституция и оценочные ценности» с участием молодежи области. В мероприятии приняли участие авторитетные спикеры из разных сфер, активно участвующие в жизни общества.

Среди них были заместитель акима области Жолдас Батырхан, ректор Актюбинского регионального университета имени К. Жұбанов Лаура Карабасова, председатель молодежного крыла «Жастар рухы» при партии «Аманат» Акерке Искандерова, а также депутаты и студенты.

Главная цель мероприятия — всесторонне разъяснить содержание конституционной реформы, показать ее влияние на развитие страны, обсудить изменения, направленные на укрепление государственности, и стимулировать гражданскую активность молодежи.

Жолдас Батырхан в своем выступлении остановился на основных направлениях конституционной реформы и подчеркнул историческое значение принятия новой Конституции. Он отметил, что референдум, объявленный Главой государства Касым-Жомарт Тоқаев, отражает насущную необходимость обновления Основного закона.

«У каждого государства есть свое направление развития и своя Конституция. У нас она тоже есть, но законы должны меняться вместе со временем. Конституция 1995 года не могла учитывать реалии цифровой эпохи,

Главные новости

вопросы кибербезопасности и влияние социальных сетей. Сегодня у каждого в кармане небольшой компьютер — смартфон. Цифровое пространство приносит как возможности, так и новые угрозы. Появились новые явления, такие как кибербуллинг. Поэтому в проекте новой Конституции особое внимание уделено цифровой безопасности, вопросам семьи и брака, а также гражданской ответственности», — отметил Жолдас Батырхан.

Спикер также остановился на принципах внутренней политики и общенациональных ценностях, закрепленных 5 ноября прошлого года, выдвигая при этом три основных направления.

«Первый принцип — независимость и патриотизм. Это ценность, общая для всех. В новой Конституции понятия «независимость» и «суверенитет» отражены с особым вниманием, что подтверждает их важность.

Второй принцип — единство и согласие. Как говорится в казахской пословице: «Одна ссора дает последствия на долгие дни». Там, где есть согласие, есть благополучие. Новая Конституция определяет согласие и целостность как ключевую фундаментальную ценность.

Третий принцип — закон и порядок. Соблюдение закона и поддержание общественного порядка должны стать непреложным принципом каждого гражданина», — отметил Жолдас Батырхан, также подробно остановившись на вопросах трудолюбия и профессионализма, социальности и инноваций.

Он также сделал акцент на том, что Казахстан сегодня входит в число передовых стран мира по показателям цифрового развития и привел в пример инновационные достижения молодежи.

Лаура Карабасова, как член комиссии по конституционной реформе, подчеркнула открытость и широкий общественный диалог по проекту Основного закона, отметив стратегическое значение образования и науки:

«В стране насчитывается 23 тысячи научных работников, 47 тысяч преподавателей, более 9 тысяч аспирантов и около 700 тысяч студентов. Это огромный потенциал страны, которая высоко ценит образование. Ценность науки и образования в Конституции важна не только для этой группы, но и для всего народа. Это по сути народные изменения», — отметила Карабасова, призвав молодежь активно участвовать в референдуме и правильно объяснить смысл реформ окружающим.

На форуме также выступили первый заместитель прокурора области Талғат Алибаев, заместитель начальника областного департамента полиции Ардана Саймағанбетов, журналист Алия Ашим и директор радиостанции «Orda FM» Айкерім Есенәлі, которые обсудили правовые и общественные аспекты конституционной реформы.

Ақтөбе облысы әкімдігінің
Баспасөз қызметі

Студенттік өмір

Университет белсендісі- жасыл бастамалар көшбасшысы

Экологиялық сана – уақыт талабы

Бүгінде әлемдік деңгейде экологиялық мәселелер өткір талқылануда. Климаттың өзгеруі, қоршаған ортаның ластануы, табиғи ресурстардың сарқылуы – адамзат алдында тұрған өзекті мәселелер. Осы бағытта білім алып жүрген Жангүл экологиялық сауаттылықты арттыру – басты міндеттердің бірі деп санайды.

– Экология мамандығында оқығандықтан, біз табиғаттағы өзгерістер мен жаһандық мәселелерді терең талдаймыз. Ал бұл саладан алыс адамдар кейде мәселенің маңызын толық түсіне бермейді. Сондықтан студенттер арасында

Жастар – қоғамның қозғаушы күші. Ал табиғатқа бейжай қарамай, қоршаған ортаны қорғауды өмірлік ұстанымына айналдырған жас буын – ел болашағының кепілі. Осындай белсенді жастардың бірі – жаратылыстану факультетінің 4 курс студенті Жангүл Аққу.

Жангүл – тек үздік студент қана емес, университеттің қоғамдық өмірінде өзіндік орны бар, бастамашыл әрі жауапкершілігі жоғары белсенді жас. Ол экологиялық мәдениетті қалыптастыру, жастардың азаматтық белсенділігін арттыру бағытында жүйелі жұмыс жүргізіп келеді. Университет қабырғасында ұйымдастырылатын сенбіліктер, ағаш отырғызу акциялары, тазалық шаралары мен экологиялық кездесулердің бел ортасында жүреді.

Төрт жыл бойы топ басшысы қызметін абыроймен атқарып, студенттік кафедра меңгерушісі ретінде де ұйымдастырушылық қабілетін көрсете білді. Қоғамдық жұмыстардағы белсенділігі үшін түрлі номинацияларға ие болып, облыс әкімі мен университет ректорының Алғыс хаттарымен марапатталған.

экологиялық мәдениетті қалыптастыруды мақсат еттім, – дейді ол.

Осы бастаманың нәтижесінде факультетте арнайы экологиялық фракция құрылып, түрлі акпараттық кездесулер, акциялар мен танымдық шаралар ұйымдастырылды. Бұл жұмыстар студенттердің табиғатқа деген жауапкершілігін арттыруға ықпал етуде.

Жаңа тәжірибе – жаңа мүмкіндік

Академиялық ұтқырлық бағдарламасы аясында Жангүл Алматы қаласында білім алып, ондағы экологиялық жобаларға қатысып қайтты. Бұл кезең оның дүниетанымын кеңейтіп, жаңа идеялардың тууына себеп болды.

Жинақтаған тәжірибесін университетте жүзеге асырып, студенттер арасында экологиялық бастамалардың аясын кеңейтуге атсалысып келеді. Оның айтуынша, белсенді орта мен ұстаздардың қолдауы – кез келген жастың дамуына үлкен серпін береді.

Волонтерлік – жүрек қалауы

Жангүл «Айдың үздік волонтері» номинациясын иеленген. Ол үшін волонтерлік – жай атақ емес, үлкен жауапкершілік.

– Волонтер болу – қоғамға қызмет ету. Бұл – мейірім мен жанашырлықтың көрінісі. Ал еңбектің бағалануы жаңа істерге жігер береді, – дейді жас белсенді.

Шығармашылық қыр

Жангүл тек экология саласында ғана емес, шығармашылық бағытта да өзін көрсете білген жан. Жуырда өткен іс-шарада сахналық образды өзі әзірлеп, киім үлгілерін өз қолымен тігіп шыққан. Бұл өнерге деген қызығушылығы бала күнінен басталған екен.

– Тігуді әжем үйретті. Дизайнер болуды армандадым. Студенттік өмір маған сол арманымды жүзеге асыруға мүмкіндік берді, – дейді ол.

Болашаққа жоспар

Алдағы уақытта Жангүл өз мамандығы бойынша еңбек етіп, тәжірибе жинақтауды көздейді. Сонымен қатар білімін жалғастырып, экология ғылымын тереңірек зерттемек. Әлемдегі экологиялық мәдениеті жоғары елдердің тәжірибесін зерделеп, оны елімізде қолдану – басты мақсаттарының бірі.

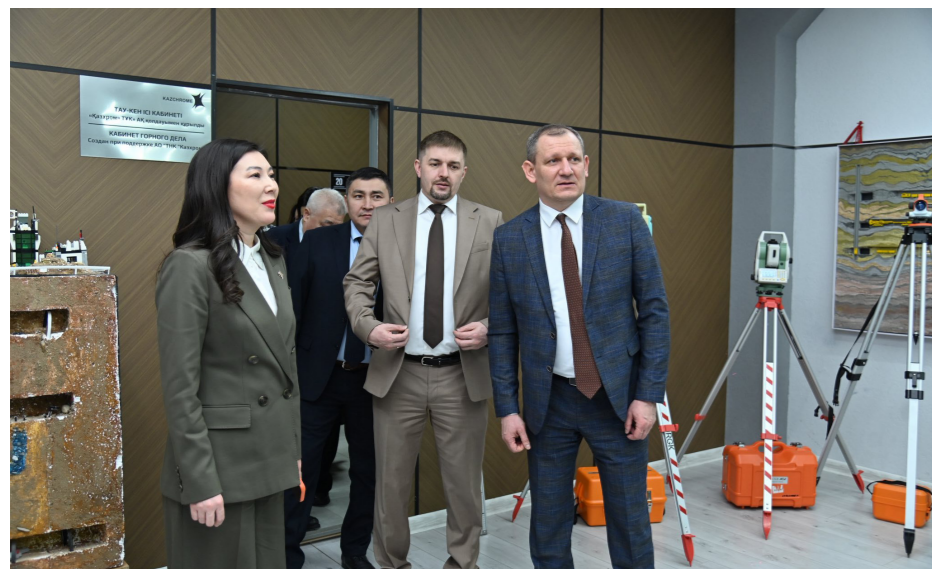
– Әр адам табиғатқа жауапты. Егер әрқайсымыз кішкентай болса да үлес қоссақ, үлкен өзгеріс жасауға болады, – дейді ол.

Табиғатқа жанашыр, қоғамға пайдалы болуды мақсат еткен жас маманның бұл ұстанымы көпке үлгі. Осындай белсенді жастар барда қоршаған ортаға деген қамқорлық та, ел болашағына деген сенім де нығая түсері анық.

Сұхбаттасқан: Жадыра Арен

Университет пен өндіріс байланысы

БОЛАШАҚ КЕНШІЛЕРГЕ АРНАЛҒАН ЗАМАНАУИ КАБИНЕТ АШЫЛДЫ

Жұбанов университетінде «Казхром» трансұлттық компаниясы» АҚ қолдауымен «Тау-кен ісі» білім беру бағдарламасына арналған мамандандырылған кабинет ашылды.

Салтанатты шараға «Казхром» ТҰҚ» АҚ бас директоры Сергей Прокопьев, HR директоры Нұрлан Тасимов, даму жөніндегі жетекші Айгерім Сағымбаева, коммуникациялар жөніндегі жетекші Ирина Сычина және компанияның бас кеншісі Евгений Булатов қатысты.

Қонақтар сапар барысында университеттің техникалық факультетінің жұмысымен танысып, технопарк мүмкіндіктерін, материалдық-техникалық базасын және кітапханасын аралады. Сонымен қатар, компания өкілдеріне кафедра профессор-оқытушыларының ғылыми әзірлемелері мен ғылыми-зерттеу жұмыстарының нәтижелері таныстырылды.

Жаңа кабинет заманауи жабдықтармен қамтамасыз етілген. Атап айтқанда, интерактивті панель, бұрғылау-жару жұмыстары үдерістерін зерттеуге арналған екі VR-жинақ, Rosscience компаниясының 18 лицензиялық бағдарламасы, 14 ноутбук, тахеометр, теодолит, екі нивелир және желілік құрылғылар орнатылған. Бұл құрал-жабдықтар студенттердің технологиялық үдерістерді талдау, модельдеу және кәсіби шешім қабылдау дағдыларын дамытуға мүмкіндік береді.

Жоба оқу кеңістігін жаңғыртумен қатар, білім беру мазмұнын өндіріс талаптарына бейімдеуді де көздейді. Мамандардың айтуынша, университет пен өндіріс арасындағы осындай ынтымақтастық болашақ кеншілердің кәсіби даярлығын арттырып, еңбек нарығында бәсекеге қабілетті мамандар даярлауға ықпал етеді.

Студент жетістігі

Аида Қадын «Шапағат» медалімен марапатталды

Президент Қасым-Жомарт Тоқаевтың Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградаларымен марапаттау туралы Жарлығына сәйкес «Шапағат» медалімен Жұбанов университетінің базасында орналасқан Heriot-Watt университетінің Ақтөбе кампусының 3 курс студенті Аида Қадын марапатталды.

Аида – «Менің елім – менің тілім» республикалық жобасы аясында жұмыс істейтін «Сөйле» тілдесу клубының қазақ тілі бойынша жетекшісі. Ол мемлекеттік тілді насихаттау, қазақ тілін үйренгісі келетін азаматтарға қолдау көрсету бағытындағы еріктілік қызметімен танылып келеді. Осы орайда біз Аидамен сұхбаттасқан едік.

«Шапағат» медалімен марапатталған сәттігі алғашқы әсеріңіз қандай болды?

Шынымды айтсам, бұл сәт мен үшін өте ерекше әрі жауапкершілігі жоғары болды. Мемлекет басшысының Жарлығымен берілген марапатты алу – үлкен құрмет. Сол кезде қуанышпен қатар зор жауапкершілікті де сезіндім. Себебі бұл тек менің еңбегімнің бағалануы ғана емес, қоғамға пайдалы істерді алдағы уақытта да жалғастыру қажеттігін білдіретін белгі деп қабылдадым.

Бұл марапат мені одан әрі жігерлендірді. Әсіресе тіл дамыту бағытындағы бастамаларды жалғастырып, қоғамға пайдалы жобалармен айналысуға деген ынтамды арттырды.

«Сөйле» тілдесу клубына қалай келдіңіз? Клубтағы қызметіңіз жайлы айтып берсеңіз.

Күздің басында «Аманат» партиясының жанындағы «Жастар рухы» жастар қанаты арқылы «Сөйле» тілдесу клубына қосылдым. Оған дейін Юрий Владимирович Гончаровтың бастамасымен ұйымдастырылған Абай курстарында екі жыл бойы ерікті ретінде сабақ өткізіп жүрдім. Сол жерде жинаған тәжірибем мен тіл үйретуге деген қызығушылығым осы клубтағы қызметіме де негіз болды.

Қазір клубта сабақ өткізіп, қатысушылардың сөйлеу тәжірибесін дамытуға көмектесеміз. Әртүрлі қызықты форматтар арқылы тіл үйрену процесін жеңіл әрі тартымды етуге тырысамыз. Біздің негізгі мақсатымыз – адамдарға қазақ тілінде еркін сөйлеуге сенім беріп, табиғи тілдік орта қалыптастыру.

Мемлекеттік тілді үйренгісі келетін жастарға қандай кеңес берер едіңіз?

Ең бастысы – қорықпай сөйлеу. Көп адам қате жіберемін деп қысылып, қазақша сөйлесуге батылы жетпей жатады. Бірақ тіл дәл сол тәжірибе арқылы дамиды. Сондықтан күнделікті өмірде

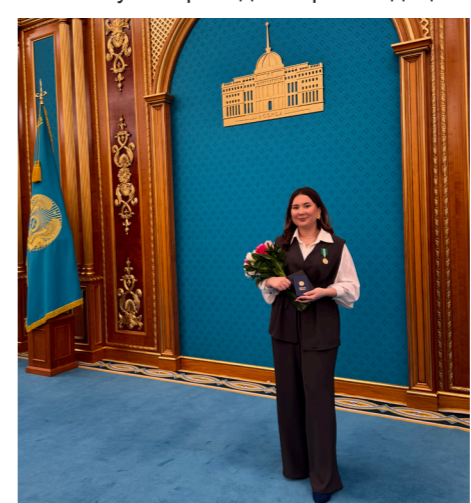

қазақша сөйлесуге тырысып, фильмдер көріп, подкаст тыңдап, кітап оқу арқылы тілдік ортаны көбейту маңызды деп ойлаймын.

Heriot-Watt University Ақтөбе кампусында білім алу сізге қандай мүмкіндіктер берді?

Бұл университетте оқу маған халықаралық деңгейдегі білім алуға үлкен мүмкіндік берді. Мұнда тәжірибелі әрі білікті профессорлар дәріс береді, сондықтан әр сабақтан жаңа білім мен тың көзқарас алуға болады. Оқу үдерісінің толықтай ағылшын тілінде өтуі де болашақта кәсіби ортада еркін жұмыс істеуге дайындық береді.

Бұл студенттерге халықаралық деңгейде мойындалатын білім алуға жол ашады. Мұндай ортада оқу тек академиялық біліммен шектелмейді. Түрлі жобаларға қатысып, әртүрлі мәдениеттен келген адамдармен танысып, үлкен тәжірибе жинауға мүмкіндік бар. Сондықтан

университет мен үшін тек білім алатын орын ғана емес, жан-жақты дамуға жол ашатын орта.

Сізге шабыт беретін тұлғалар бар ма?

Менің ең үлкен мотивациям – өзімді үнемі дамыту және алған білімімді қоғамға пайдалы іске бағыттау. Өз мамандығым – мұнай-газ инженериясы мен энергия менеджменті саласында тәжірибелі, кәсіби маман болуды мақсат етемін.

Бұл жолда ең алдымен отбасымның қолдауы үлкен күш береді. Сонымен қатар үлгі тұтатын тұлғалар да бар. Солардың қатарында университетіміздің ректоры Лаура Чапайқызы мен белгілі журналист-документалист Алия Әшім бар. Олардың еңбегі мен өз ісіне деген жауапкершілігі маған әрдайым шабыт береді.

Болашақта тіл дамыту саласында қандай жобаларды жүзеге асырғыңыз келеді?

Болашақта қазақ тілін үйренгісі келетін, әсіресе өзге ұлт өкілдеріне арналған жаңа форматтағы жобаларды жүзеге асырғым келеді. Мысалы, тілдік клубтар, ашық кездесулер немесе онлайн алаңдар арқылы адамдардың қазақша еркін сөйлесуіне мүмкіндік жасау.

Менің негізгі мақсатым – қазақ тілін үйренуді міндет ретінде емес, қызықты әрі шабыт беретін үдеріске айналдыру. Әртүрлі ұлт өкілдері қазақ тілін үйрену арқылы бір-біріне жақындай түсіп, еркін араласатын ашық тілдік орта қалыптасса деймін.

Өңгімеңізге рақмет! Сәттілік тілейміз! Сұхбаттасқан: Жадыра Арен

Басты жаңалықтар

АҚТӨБЕ ОБЛЫСЫНЫҢ СТУДЕНТ ЖАСТАРЫ ЖАҢА КОНСТИТУЦИЯ ЖОБАСЫН ТАЛҚЫЛАУҒА БЕЛСЕНДІ АТСАЛЫСТЫ

Жалпыұлттық коалиция мүшелері Қ. Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті алаңында жаңа Конституция жобасын талқылау және оның негізгі ережелерін түсіндіру мақсатында кездесу өткізді.

Университеттің жоғары курс студенттерімен және профессор-оқытушылар құрамымен Ерлан Қарин кездесті. Іс-шара барысында Мемлекеттік кеңесші жаңа Конституция жобасын әзірлеу үдерісі мен оның ел болашағы үшін маңызы туралы жан-жақты баяндады.

Өз сөзінде ол Қазақстанның тағылымды тарихы мен маңызды белестер арқылы қалыптасқан көпқырлы даму жолын атап өтті. Бүгінде мемлекет өзінің жаңа қалыптасу кезеңіне қадам басып отыр. Осы тұрғыда жаңа Конституция – ел дамуының стратегиялық бағытын айқындайтын маңызды қадам. Жаңа Конституцияны қабылдау арқылы мемлекеттің заманауи моделі қалыптасып, ел болашағының іргетасы қаланып отыр деп атап өтті.

Конституция жобасында адам капиталын дамытуға, білім, ғылым және инновация салаларындағы стратегиялық басымдықтарды бекітуге ерекше назар аударылды.

Сондай-ақ волонтерлік қозғалыстың жастардың белсенді азаматтық қатысуының маңызды формасы ретіндегі рөлі ерекше атап өтілді. Жоғары курс студенттері кәсіби құзыреттілік пен көшбасшылық әлеуетке ие бола отырып, әділеттілік, ынтымақтастық және қоғамға қызмет ету құндылықтарын ілгерілеті алатыны айтылды.

Ашық диалог барысында кездесуге қатысушылар конституциялық нормалардың іс жүзінде жүзеге асырылуына қатысты өз сұрақтарын қойды. Сонымен қатар олар жаңа Конституция жобасына қолдау білдіріп, оның әділеттілік қағидаттарын нығайтуға, білім мен ғылымды дамытуға және жастардың кәсіби тұрғыда өзін-өзі жүзеге асыруына жағдай жасауға бағытталған стратегиялық маңызын атап өтті.

СТУДЕНЧЕСКАЯ МОЛОДЕЖЬ АКТЮБИНСКОЙ ОБЛАСТИ АКТИВНО ПРИНЯЛА УЧАСТИЕ В ОБСУЖДЕНИИ ПРОЕКТА НОВОЙ КОНСТИТУЦИИ

Члены Общенациональной коалиции провели встречу на площадке Актюбинского регионального университета имени К. Жубанова с целью обсуж-

Главные новости

дения проекта новой Конституции и разъяснения ее основных положений.

Со студентами старших курсов и профессорско-преподавательским составом университета встретился Ерлан Карин. В ходе мероприятия Государственный советник подробно рассказал о процессе разработки проекта новой Конституции и ее значении для будущего страны.

В своем выступлении он отметил многогранный путь развития Казахстана, сформировавшийся через поучительную историю и важные этапы. Сегодня государство вступает в новый этап своего становления. В этом контексте новая Конституция является важным шагом, определяющим стратегическое направление развития страны. Было отмечено, что принятие новой Конституции позволит сформировать современную модель государства и заложить фундамент будущего страны.

В проекте Конституции особое внимание уделено развитию человеческого капитала, закреплению стратегических приоритетов в сферах образования, науки и инноваций.

Также особо отмечена роль волонтерского движения как важной формы активного гражданского участия молодежи. Было подчеркнуто, что студенты старших курсов, обладая профессиональной компетентностью и лидерским потенциалом, способны продвигать ценности справедливости, сотрудничества и служения обществу.

В ходе открытого диалога участники встречи задали свои вопросы, касающиеся практической реализации конституционных норм. Кроме того, они выразили поддержку проекту новой Конституции, отметив его стратегическую значимость, направленную на укрепление принципов справедливости, развитие образования и науки, а также создание условий для профессиональной самореализации молодежи.

Ақтөбе облысы әкімдігінің
Баспасөз қызметі

Студент пікірі

Нұрсұлтан Имашев,
студент

Маркетинг және коммуникациялар департаментіндегі өндірістік тәжірибе мен үшін жай ғана оқу жоспарының бір бөлігі емес, журналист мамандығының қыр-сырын ұғынуға берілген бірегей мүмкіндік болды. Тәжірибенің өз университетім — Қ. Жұбанов атындағы өңірлік университеті қабырғасында өтуі маған ерекше сенімділік сыйлады. Мұндағы жайлы атмосфера мен сыртқы қысымның жоқтығы кәсіби дағдыларымызды қадам бойынша, жүйелі түрде шыңдауыма жол ашты.

Төрт жыл бойы филология факультетінде алған іргелі білімім — тіл мен мағынаның үндестігін түсінуге — тағылымдама барысында басты құралыма айналды. Бастапқыда «күрделі тапсырмаларды орындай алар ма екенмін?» деген күмән болғаны жасырын емес. Алайда, нақты журналистік жұмыстарға білек сыбана кіріскенде, қорқыныш сөйліп, оның орнын кәсіби қызығушылық басты.

Тәжірибе барысында «Рика ТВ» телеарнасының редакторы Раушан Сисенбаева, «КТК» арнасының журналисті Жаңалық Ақаш және Қорғаныс департаментінің баспасөз хатшысы Махамбет Ерболұлы өз тәжірибелерімен бөлісіп, журналистикадағы маңызды кеңестерін берді. Тележурналистикадағы сюжет құрылымымен де таныстық: лид, кадрлар, синхрон, стендап және қорытынды. Осы құрылымдарды қолдана отырып, біз қысқаша ақпараттық материалдар дайындап, алғашқы телесюжеттерімізді жасап көрдік. Сонымен қатар тәжірибе барысында адамдармен тілдесуді, сұрақты нақты әрі орынды қоюды, ақпаратты жүйелі және дұрыс жеткізуді көрдік, үйрендік және практикада іске асырдық. Әрбір түсірілім журналист мамандығының жауапкершілігі мен маңызын

сабыма қажетті баға жетпес практикалық мектепті де сыйлады.

Қазіргі таңда бұл бөлімде жүргеніме бір айдан асты. Осы уақыт ішінде мен тек міндеттерімді орындап қана қоймай, медиа саласына қажетті жаңа технологиялар мен коммуникативтік әдістерді меңгердім. Болашағымды бұқаралық ақпарат құралдарымен немесе қоғаммен байланыс саласымен ұштастырғым келетіндіктен, бұл тәжірибенің маңызы зор.

Қорыта айтқанда, Жұбанов медиасының білікті мамандарынан құралған ұжым мені жылы қабылдап, нағыз маман ретінде қабылдасуыма зор үлес қосты. Тәжірибе аяқталғанша әлі де үйренерім көп, ал алған әсерлерім алдағы кәсіби белестерге жетелейтіні анық.

Айжан Құдайберген,
студент

Қазіргі уақытта университет ұсынған мүмкіндік арқылы Ahash медиа студиясында өндірістік тәжірибеден өтіп жатырмын. Бұл тәжірибе болашақ журналист ретінде кәсіби қабілетімді дамытуға үлкен әсер етуде. Медиа студиядағы жұмыс барысында тек ақпарат дайындау емес, сонымен қатар оқушылармен жұмыс істеудің ерекшеліктерімен де таныстым.

Тәжірибе кезінде оқушыларға арналған сабақтарды ұйымдастыру, алғашқы сабақты тиімді өткізу, балалардың қызығушылығын арттыру жолдары сияқты маңызды мәселелерді үйрендім. Сонымен қатар сөйлеу мәдениетін дамыту, аудитория алдында еркін сөйлеу және ба-

лалардың ойлау деңгейіне сай сұрақ қоя білу дағдыларым қалыптаса бастады.

Медиа студиядағы тәжірибе барысында сауалнама жүргізу, түрлі тақырыптағы айдарлар дайындау, бейне-материал түсіру және монтаж жасау жұмыстарын да атқардым. Әрбір материалды дайындау кезінде шығармашылық ойлау, ақпаратты дұрыс жеткізу және көрерменнің қызығушылығын ескеру маңызды екенін түсіндім. Сондай-ақ балалардың логикалық ойлау деңгейіне сәйкес сұрақ қою және олардың пікірін тыңдай білу де құнды тәжірибе болды.

Осы жұмыстар арқылы журналист мамандығы тек ақпарат тарату ғана емес, сонымен қатар адамдармен дұрыс қарым-қатынас орнатуды, аудиторияның ерекшелігін түсінуді талап ететінін аңғардым. Әрбір жаңа тапсырма мен тәжірибе кәсіби тұрғыда дамуға мүмкіндік береді.

«Рика ТВ» арнасында біз камерамен жұмыс жасауды, камера алдында өзін ұстауды, субтитр жазуды, сұхбат алуды және сұхбатқа дейінгі редакторлық жұмыстарды көрдік, үйрендік және практика жүзінде бекіттік. Камера алдында сөйлеп, ақпаратты нақты әрі түсінікті жеткізу тәсілдерін көрдік және тәжірибеде қолдандық.

Тәжірибе барысында «Рика ТВ» телеарнасының редакторы Раушан Сисенбаева, «КТК» арнасының журналисті Жаңалық Ақаш және Қорғаныс департаментінің баспасөз хатшысы Махамбет Ерболұлы өз тәжірибелерімен бөлісіп, журналистикадағы маңызды кеңестерін берді.

Тележурналистикадағы сюжет құрылымымен де таныстық: лид, кадрлар, синхрон, стендап және қорытынды. Осы құрылымдарды қолдана отырып, біз қысқаша ақпараттық материалдар дайындап, алғашқы телесюжеттерімізді жасап көрдік. Сонымен қатар тәжірибе барысында адамдармен тілдесуді, сұрақты нақты әрі орынды қоюды, ақпаратты жүйелі және дұрыс жеткізуді көрдік, үйрендік және практикада іске асырдық. Әрбір түсірілім журналист мамандығының жауапкершілігі мен маңызын

тереңірек түсінуге мүмкіндік берді.

Назерке Жандайбек,
студент

Бала кезімнен журналист болуды армандадым. 30 жылдан астам тарихы бар телеарнадан өндірістік тәжірибеден өтуім менің осы арманымның орындалуына жол ашты.

Редакциядағы жұмыс үлкен жауапкершілікті, сауаттылықты және үнемі ізденісті талап етеді. Мұндай қасиеттердің бәрі ең алдымен практика барысында қалыптасады. Университетте алған білімім кәсіби тұрғыда дамуыма жол ашып, тәжірибе арқылы қабілетімді шыңдауға көмектесті.

Меніңше, өндірістік тәжірибе – студенттің өз мамандығына ертерек бейімделуіне берілетін үлкен мүмкіндік. Әр студент үшін университет тарапынан қолдау әрдайым бар. Сондықтан ұсынылған мүмкіндіктерді тиімді пайдалану өте маңызды.

Камила Сидәғұлова,
студент

Өндірістік тәжірибе

БОЛАШАҚ ҰСТАЗДАРДЫҢ КӘСІБИ ТӘЖІРИБЕСІ

Нұргүл Омар
Ақтөбе көпсалалы АГУ
Тарлан колледжі директорының орынбасары

Ақтөбе көпсалалы АГУ Тарлан колледжі білім мен тәрбиені ұштастыра отырып, болашақ мамандардың кәсіби қалыптасуына ерекше көңіл бөліп келеді. Колледж қабырғасында тек студенттер ғана емес, педагог мамандығын меңгеріп жүрген жоғары оқу орны студенттерінің де тәжірибе алмасуына мүмкіндік жасалады. Осындай игі дәстүрдің жалғасы ретінде оқу орнына Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті филология факультетінің 4 курс студенттері педагогикалық практикадан өтуге келді. Олар «Қазақ филологиясы» мамандығы бойынша білім алып жатқан болашақ жас мамандар.

Сабақ барысында болашақ педагогтер дәстүрлі оқыту әдістерімен қатар заманауи білім беру технологияларын пайдаланып, интерактивті тәсілдерді кеңінен қолдануда. Әрбір сабақта түрлі шығармашылық тапсырмалар, мәтінмен жұмыс, талдау және пікір алмасу әдістері арқылы білім алушылардың белсенділігін

арттыруға ықпал етіп келеді. Сонымен қатар, практиканттар студенттердің сөйлеу мәдениетін дамытуға, әдеби шығармаларды терең түсініп, талдай білу дағдыларын қалыптастыруға бағытталған жұмыстар жүргізуде.

Педагогикалық практика – болашақ ұстаздың кәсіби қалыптасуындағы маңызды кезеңдердің бірі. Осы кезеңде студенттер сабақ жоспарлауды, аудиториямен жұмыс жасауды, білім алушылармен тиімді қарым-қатынас орнатуды және оқу процесін ұйымдастырудың қыр-сырын меңгереді. Практикаға келген студенттер өздеріне жүктелген міндеттерді жауапкершілікпен орындап, жоғары ұйымдастырушылық қабілеттерін көрсете білді.

Бүгінгі таңда білім саласына білікті, жаңашыл әрі ізденімпаз мамандар қажет. Осындай талаптарға сай қалыптасып келе жатқан жас мамандардың алғашқы педагогикалық тәжірибесі олардың кәсіби жолында үлкен маңызға ие.

Жас педагогтерге шығармашылық табыс, кәсіби жетістік және ұстаздық жолда толағай табыстар тілейміз.

Студент пікірі

Әсем Жетешова, студент

Қазіргі уақытта мен «Филология: қазақ филологиясы» мамандығында дуалды оқыту форматында білім алып жүрмін. Бұл жүйе бізге университетте алған теориялық білімді өндірістегі нақты тәжірибемен ұштастыруға мүмкіндік береді.

Практик-мамандардың сабақтарына қатысу барысында медиасаладағы жұмыс үдерісімен жақынырақ танысып, кәсіби тәжірибе жинақтауға мүмкіндік алдым. Сол тәжірибенің нәтижесінде «Ақтөбе радиосына» жұмысқа қабылданып, оқу мен кәсіби қызметті қатар алып жүруге жағдай жасалды.

Радиода жұмыс істеу барысында эфирге арналған материал дайындау, мәтінмен жұмыс істеу, дауыс қою, ақпаратты тыңдарманға түсінікті әрі әсерлі жеткізу сияқты маңызды дағдыларды меңгеріп жатырмын. Мұндай тәжірибе болашақ мамандығымды тереңірек түсінуге және кәсіби тұрғыдан қалыптасуыма үлкен ықпал етуде.

Дуалды оқыту форматының басты артықшылығы – студенттің білімін нақты өндіріс жағдайында шыңдауға мүмкіндік беруінде. Осындай тәжірибе арқылы біз болашақта медиасалада кәсіби маман ретінде еңбек етуге қажетті дағдыларды меңгеріп келеміз.

Осындай мүмкіндік жасап, білім мен тәжірибені қатар меңгеруге жағдай туғызып отырған университетімізге алғысымды білдіремін.

Гүлден Нұрпейіс, студент

Төрт жыл бойы қасиетті қара сөздің қадірін ұғындырып, қазақ тілінің тереңіне бойлатқан ұстаздарымның еңбегі бүгінде іс жүзінде айқын көрінуде. Практика барысында іс-қағаздарды сауатты жүргізу, ресми стильдің талаптарын сақтау, құжат тілінің дәлдігі мен тазалығын қадағалау – мен үшін жай ғана міндет емес, жауапкершілікке толы рухани борыш секілді сезіледі.

Қазақ филологиясын таңдау – менің жүрек қалауым еді. Себебі тіл – ұлттың жаны, рухтың тірегі. Университет қабырғасында алған білімім тек аудиториямен шектелмей, қоғам өмірінде өз орнымды табуға, ойымды анық жеткізуге, сөзіме салмақ пен сенім ұялатуға зор септігін тигізіп келеді.

Ұрпақтар сабақтастығы

Түлек тағалымы – университет мерейі

Университет түлектерінің өз алыма-матеріне оралып, студенттермен кездесуі – жай ғана игі дәстүр емес. Бұл – білім мен тәрбиенің табиғи жалғасы, ұрпақтар сабақтастығының нақты көрінісі.

Бір кезде сол аудиторияда отырып, сол кітапханадан білім нәрін алған, кәсіби жолын дәл осы ортада бастаған тұлға студенттер алдына келгенде, теория мен тәжірибе тоғысады. Жастар үшін мамандықтың шынайы болмысы ашылып, білімнің өмірдегі құны айқындала түседі. Осындай кездесулер студенттердің құндылық бағдарын қалыптастырып, елге қызмет ету жауапкершілігін терең сезінуге ықпал етеді.

«Тарих және география» факультетінде дәл осындай мазмұнды кездесу өтті. Факультетіміздің мақтанышы, түлегіміз, Қазақстан Республикасының Мемлекеттік кеңесшісі Ерлан Тынымбайұлы Қарин Ақтөбеге сапары кезінде университетімізге арнайы келіп, дәріс оқыды.

Бүгінде елімізде тәуелсіздік құндылықтарын қайта зерделеу, ұлттық рухты нығайту бағытында жүйелі жұмыстар жүргізілуде. Осы үдерістің бір бөлігі ретінде Мемлекет басшысының тапсырмасымен «Қазақстан тарихы: ежелгі дәуірден бүгінге дейін» атты 7 томдық академиялық еңбек дайындалуда. Ерлан Тынымбайұлы бұл іргелі жобаның барысы мен ғылыми маңызы туралы айтып, ғылыми айналымға енген жаңа деректермен бөлісті.

Қазақстанның материалдық және материалдық емес мәдени мұраларын ЮНЕСКО тізіміне енгізу жұмыстары, Жошы хан мен Алтын Орда тарихына арналған халықаралық деректі-драмалық «The Golden Empire» («Алтын Империя») жобасы туралы да кеңінен сөз қозғалды.

Дәрістің негізгі өзегі – «Ұлы дала – көшпенділер өркениетінің алтын бесігі» идеясы болды. Археологиялық деректер мен тарихи зерттеулер негізінде қазақ жерінде ежелгі дәуірдің өзінде мемлекеттік құрылымдар қалыптасқаны, орталықтандырылған басқару жүйесі мен ортақ рухани-мәдени құндылықтар болғаны атап өтілді.

Сонымен қатар дәріс барысында еліміздегі саяси жаңғыру үдерістері кеңінен талқыланып,

Жаңа Ата Заң жобасының мәні мен маңызы жете түсіндірілді.

Кездесу соңында студенттер белсенді сұрақ қойды. Соның ішінде «Кәсіби тарихшы ретінде алған білім мемлекеттік қызметте қалай көмектеседі?» деген сұрақ ерекше назар аударды. Еркін пікір алмасу форматындағы бұл диалог жастардың кәсіби бағдарын айқындауға ықпал етті.

Ерлан Тынымбайұлы университет кітапханасына «Алашорда ісі. 1920–1940 жж. Құжаттар мен материалдар» атты 12 томдық жинақты және «От Cassackia до Казахстана: локализация Казахстана на европейских, российских и азиатских картах XVI – первая половина XX вв.» еңбегін сыйға тартты.

Түлектердің университетке қайта оралуы – бұл тек символдық қадам емес. Бұл – студенттерге бағыт-бағдар беретін, білімнің үлкен жетістіктерге бастайтын берік негіз екенін дәлелдейтін нақты мысал. Осындай кездесулер арқылы академиялық орта нығайтып, жастардың өз мүмкіндігіне деген сенімі артады, ерекше әсерленіп, шабыт алады.

Біз түлектерімізді мақтан тұтамыз және өз білім ордасына тәжірибесімен, ойымен, шабытпен оралғаны үшін алғыс білдіреміз.

Лаура Қарабасова,
Zhubanov University ректоры

☑ Басты жаңалықтар

☑ Главные новости

☑ Main news

ПРОФЕССОР ГУЛБАНУ ИЗБАСАРОВАҒА АКАДЕМИК Н. БАЗАНОВА АТЫНДАҒЫ МАРАПАТ ТАБЫСТАЛДЫ

Профессор, тарих ғылымдарының докторы Избасарова Гүлбану Болатқызы Қазақстан Республикасы Президенті жанындағы Ұлттық ғылым академиясы тағайындаған отандық әйел-ғалымдарға арналған академик Нәйлә Базанова атындағы марапатқа ие болды.

Академик Нәйлә Базанова атындағы марапат – жоғары ғылыми нәтижелерге қол жеткізген, маңызды жаңалықтар ашқан және қолданбалы зерттеулердің дамуына елеулі үлес қосқан әйел-ғалымдарды ынталандыруға, олардың жетістіктерін кеңінен насихаттауға бағытталған құрмет белгісі. Биыл бұл марапат 66 зерттеуші әйел-ғалымға табыс етілді.

Гүлбану Болатқызы – 150-ден астам оқу-әдістемелік және ғылыми басылымдардың авторы. Еуропалық Орталық Азия зерттеулері қоғамы (ESCAS), Орталық Еуразияны зерттеу қоғамы (CESS), Славян, Шығыс Еуропа және Еуразия зерттеулері қауымдастығының (ASEEES) мүшесі.

2022 жылы Қазақстан Республикасының Ғылым және жоғары білім министрлігі тарапынан «Қазақстан Республикасының ғылымын дамытуға сіңірген еңбегі үшін» медалімен марапатталды.

Профессор Гүлбану Болатқызының ғылыми қызметі Қазақстан тарихын, әсіресе Ұлы дала тарихындағы саяси, этникалық және әлеуметтік үдерістерді зерттеуге бағытталған. Оның еңбектері отандық тарих ғылымының дамуына елеулі үлес қосып келеді.

ПРОФЕССОРУ ГУЛБАНУ ИЗБАСАРОВОЙ ВРУЧИЛИ НАГРАДУ ИМЕНИ АКАДЕМИКА Н. БАЗАНОВОЙ

Профессор, доктор исторических наук Избасарова Гүлбану Болатовна была удостоена премии имени академика Нaily Базановой для отечественных женщин-ученых, учрежденной Национальной академией наук при Президенте Республики Казахстан.

Награда имени академика Нaily Базановой - почетный знак, направленный на стимулирование ученых-женщин, до-

бившихся высоких научных результатов, сделавших важные открытия и внесших значительный вклад в развитие прикладных исследований, популяризацию их достижений. В этом году премией были награждены 66 женщин-исследовательниц.

Гүлбану Болатовна является автором более 150 учебно-методических и научных публикаций. Член Европейского общества центральноазиатских исследований (ESCAS), Центрально-евразийского общества исследований (CESS) и Ассоциации славянских, восточноевропейских и евразийских исследований (ASEEES).

В 2022 году была награждена медалью «За заслуги в развитии науки Республики Казахстан» Министерства науки и высшего образования Республики Казахстан.

Научные труды профессора Гүлбану Болатовны направлены на изучение истории Казахстана, в частности, политических, этнических и социальных процессов в истории Великой степи. Ее работы вносят значительный вклад в развитие отечественной исторической науки.

PROFESSOR GULBANU IZBASAROVA AWARDED THE NAILY BAZANOVA PRIZE

Professor and Doctor of Historical Sciences Gulbanu Bolatovna Izbasarova has been awarded the Naily Bazanova Prize for Kazakhstani women scientists, established by the National Academy of Sciences under the President of the Republic of Kazakhstan.

The Naily Bazanova Prize is an honorary award aimed at encouraging women researchers who have achieved outstanding scientific results, made significant discoveries, and contributed greatly to the development of applied research and the promotion of scientific achievements. This year, the prize was awarded to 66 female researchers.

Gulbanu Bolatovna is the author of more than 150 educational, methodological, and scientific publications. She is a member of the European Society for Central Asian Studies (ESCAS), the Central Eurasian Studies Society (CESS), and the Association for Slavic, East European, and Eurasian Studies (ASEEES).

In 2022, she was awarded the Medal "For Contribution to the Development of Science of the Republic of Kazakhstan" by the Ministry of Science and Higher Education of the Republic of Kazakhstan.

Professor Gulbanu Bolatovna's research focuses on the history of Kazakhstan, particularly the political, ethnic, and social processes in the history of the Great Steppe. Her work makes a significant contribution to the development of Kazakhstani historical scholarship.

Жұбанов университетінің Баспасөз қызметі

Заман талабына сай маман дайындау- болашақтың кілті

Рика телеарнасының редакторы Раушан Сейсенбаевамен сұхбат

Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университетінде болашақ ақпарат саласының мамандары дайындалуда. Қазіргі кезде студенттерге тәжірибелі журналистер дәріс беріп жүр екен. Солардың қатарында өзіңіз де барсыз. Сабақ қалай жүргізіледі?

Жергілікті ақпарат құралдары тарапынан білікті мамандарға деген сұраныс әрқазыра жоғары. Жалпы журналистика саласында кәсіби мамандар тапшы. Сондықтан, бірнеше жылдан кейін университет журналистика бағыты бойынша мамандар дайындап шығаруды қолға алып жатыр. Бұл құрталық жоба. Жалпы, журналистика саласына емес, қазіргі жастарды әлеуметтік желідегі түрлі жобалар да қызықтырып отыр. Әлеуметтік желідегі блогерлік іс қазіргі кездегі «сөнге» айналған кәсіп деп те айтуға болады. Біріншіден, қаражаттың көзі, танымалдылыққа қол жеткізудің бір жолы деуге де болатын шығар. Сондықтан, көптеген жастарды әлеуметтік желі де қызықтырып отыр. Журналистика бағыты бойынша білім алған жастарға блогер болу оңай. Уақыт өте келе әлеуметтік желі қолданушыларының да талғамы жоғарылай бастайды. Олар да сауатты жазылған контенттерді бірден танытып дәрежеге жетеді. Сол кезде блогерлердің де жалпы журналистикадан хабары болуы қажет. Сондықтан, журналистика мамандығы ешқашан жоғалмайтын, керісінше, заман талабына сай жаңарып отыратын мамандық деп толық айта аламын.

Журналистика мамандығына деген сұраныс жылдар өте артып отыратынын айтып өттіңіз. Енді осы журналистика бағыты бойынша сабақтар қалай жүргізіледі. Өзіңіздің сабақ беру тәсіліңізбен бөлісе көтсеңіз.

Мен негізі практик-журналистпін. Отыр жылдан астам осы салада қызмет атқарып келемін. Болашақ журналистерді дайындау бағытында теориядан бөлек, тәжірибие сабақтары көп оқытылуы керек деп ойлаймын. Себебі жалпы бұл мамандық тәжірибені талап етеді. Студент қолына диплом алып, дайын маман болып өндіріске барған күннің өзінде, ондағылар жас маманды үйретпеген бермейді. Тіпті үйретуге жұмысбасты журналистерде уақыт жоқ. Әсіресе, жаңалықтар бөліміне тап болса, ол жердегі әріптестерінің жұмысын көргенде, қайда келгенін білмей қалуы мүмкін. Жаңалықтар дайындалатын бөлімдерде жұмыс қарбалас. Редактор тапсырманың үстіне тапсырма беріп жатады. Журналистке қойылатын талап та өте жоғары. Менің айтарым тәжірибие жағы ой.

Сондықтан, менің сабақ беру тәсілім де студенттерді журналистиканың жұмысына араластыру. Қазірдің өзінде журналистика бағытында білім алып жатқан студенттер Рика телеарнасы тілшілерімен бірге түсірілімдерге барып жүр. Түсірілім қалай жоспарланады, сценарий қалай жазылады, басты қадамдар, монтаж мәтін жазу дегендерді үйреніп жатыр.

Студенттерге журналистикадағы тәжірибие сабақтарында қандай қызықтар бар?

Студенттерге әртүрлі түсірілімдер қызықты. Тақырып әртүрлі, түсірілім алаңдары да ауысып тұрады. Бастапқыда журналистика бағыты бойынша білім алып жатқан студенттер Рика телеарнасының «Арайлы таң» бағдарламасының жұмысына араласты. Таңғы бағдарлама телеарнаың басты бағдарламаларының бірі болып табылады. Ең бастысы, бағдарламаға келетін студия қонақтарының тандалуы. Осы орайда, журналистика бағытындағы студенттер студия қонақтарын өздері таңдап, оларға сұхбат барысында қойылатын сұрақтарды дайындады. Бағдарлама шығарылымын толық өздері дайындауға мүмкіндік алды. Алдымен, таңғы бағдарламаның сценарийі дайындалып, бағдарламаға қатысатын қонақтар таңдалды. Болашақ студенттер дайындаған сценарий телеарна басшыларының ойынан шықты. Олар бұл сценарий бойынша жұмыс істеуге рұқсат берді. Бағдарламаның титрін теру сияқты ұсақ-түйек жұмыстарға дейін студенттер өздері атқарды. Кейбір техникалық жұмыстарды да меңгеруге машықтанды. Рика телеарнасының режиссері, Мәскеудегі телеарналарда бірнеше жыл жұмыс істеген білікті маман Валентин Герасимов болашақ студенттердің жұмысына жоғары баға берді. Тәжірибие режиссер болашақ журналистерге телевизия саласының жұмысы жайлы дәріс берді. Журналистика бағытында білім алып жатқан студенттер үшін бұл үлкен мүмкіндік. Сондай-ақ, студенттер түсірілім тобының құрамында болып, әртүрлі шараларға қатысып жүрді. Мысалы: қаладағы сарбаздардың күзгі маусымдық әскерге шығарып салу салтанатына қатысқан студенттер осы шара бойынша арнайы репортаж дайындаған болатын. Рика телеарнасының «Жастар корпорациясы» бағдарламасында студенттердің қатысуымен дайындалған репортаж эфирде көрсетілді.

Сұхбаттасқан: Нұрсұлтан Имашев Қазақ филологиясы білім беру бағдарламасының 4 курс студенті

☑ Маман пікірі

Нұрболат Қуантайұлы, «Ақтөбе» облыстық телеарнасы «Жаңалықтар» бөлімінің шеф-редакторы:

Биыл Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университетінің Филология факультетіндегі 6В02304 «Филология: қазақ филологиясы» білім беру бағдарламасы аясында практик-маман ретінде дәріс беріп келемін. Қазіргі уақытта үшінші және төртінші курс студенттерімен тәжірибелік сабақтар өткізіп, оларды тележурналистиканың нақты жұмыс үдерісімен таныстыруға мүмкіндік туып отыр.

Студенттер тәжірибелік сабақтар барысында облыстық «Ақтөбе» телеарнасының эфирлік бөлімінің жұмысымен танысты. Оларға «Жаңалықтар» және «Бағдарлама» бөлімдерінің жұмыс барысы көрсетілді. Сонымен қатар студиядағы заманауи цифрлық жүйеге негізделген техникалық құралдардың қызметі түсіндірілді. Әсіресе, түсірілім алаңындағы робот-операторлар, камераға орнатылған электронды суфлер, LED-экрандар мен түрлі-түсті жарық қондырғылары студенттердің ерекше қызығушылығын тудырды.

Тәжірибелік сабақтар барысында білім алушылар студияда еркін түсірілім жасап, суфлер мәтінін оқу тәжірибесін байқап көрді. Әр студентке шеберлігін шыңдау үшін шамамен 10 минут уақыт берілді. Сонымен қатар алта сайын студенттерге «сюжет» материалын таңдап, жазу тапсырмасы жүктеліп келеді. Қатысушылар әлеуметтік, саяси, экономикалық және инфрақұрылымдық жобалар тақырыбын негізге ала отырып, әр сабаққа арнайы материал дайындап әкеледі. Кейін электронды дыбыс студиясында осы материалдарын өңдеп, дауыс жазу мен монтаждау әдістерін меңгереді.

Мұндай тәжірибелік сабақтардың басты мақсаты – студенттердің шығармашылық әлеуетін арттыру, медиасалаға деген қызығушылығын күшейту және болашақ журналистердің кәсіби бағдыларын қалыптастыру. Өндіріс базасында өтетін мұндай сабақтар студенттердің теориялық білімін нақты тележурналистика тәжірибесімен ұштастыруға мүмкіндік береді.

Өндірістік тәжірибе

ӨНДІРІС ПЕН БІЛІМ ТОҒЫСҚАН ОРТА: ФИЛОЛОГИЯ БАҒДАРЛАМАСЫНДАҒЫ ЖАҢА ТӘЖІРИБЕ

Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университетінде білім беру бағдарламаларын жаңғырту бағытында өндіріс өкілдерін оқу процесіне тарту жұмыстары жүйелі түрде жүргізіліп келеді. Биылғы оқу жылында Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің стратегиялық индикаторларына сәйкес университет білім беру бағдарламаларына практик-мамандарды тарту мәселесіне ерекше көңіл бөлінді.

Осы бағыттағы оң тәжірибелердің бірі – Филология факультетінің «Филология: қазақ филологиясы» білім беру бағдарламасы аясында жүзеге асырылып отырған журналистика және PR minor бағдарламасы. Аталған minor студенттердің кәсіби көкжиегін кеңейтіп, филолог мамандарды медиасалаға бейімдеуді мақсат етеді. Үшінші курстан бастап студенттер екі топшаға бөлініп, журналистика және PR бағыттары бойынша кәсіби пәндерді меңгереді.

Биыл кафедра оқу процесіне медиасалада еңбек етіп жүрген үш тәжірибелі практик-маманды тартты. Олар жергілікті және республикалық телеарналарда жұмыс істейтін білікті журналистер. Университет тарапынан да бұл бастамаға қолдау көрсетіліп, практик-мамандар жүргізетін сабақтарды өндірістік ортада ұйымдастыруға мүмкіндік жасалды. Соның нәтижесінде студенттер кейбір пәндерді тікелей телеарналардың редакцияларында оқып, кәсіби ортаның жұмысымен танысуға мүмкіндік алды.

Мәселен, ұзақ жылдар бойы өңірлік медиакөңістікте еңбек етіп келе жатқан тәжірибелі тележурналист, «Рика ТВ» телеарнасының редакторы әрі жаңалықтар қызметінің тілшісі Раушан Сейсенбаева студенттерге дәріс және практикалық сабақтар жүргізуде. Ол әр жылдары республикалық және өңірлік телеарналарда тілші, редактор қызметтерін атқарып, ақпараттық бағдарламалар дайындауда мол тәжірибе жинақтаған. Minor бағдарламасы аясында дәріс беріп жүрген тағы бір тәжірибелі маман – республикалық «КТК» телеарнасының Ақтөбе облысындағы меншікті тілшісі Жаңалық Ахаш. Журналистика саласында ширек ғасырға жуық еңбек еткен ол радио, телеарна және интернет-басылымдарда қызмет атқарып, медиажобалар ұйымдастыру және қоғамдық қызмет саласында да белсенді жұмыс істеп келеді. Сонымен қатар Жаңалық Ахаштың бастамасымен Ақтөбе қаласында 2023 жылы «Ahashmedia» медиа студиясы ашылды. Бүгінде аталған медиа студия Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университетінің «Филология: қазақ филологиясы» білім беру бағдарламасы студенттері үшін тәжірибе базасына

айналды. Қазіргі уақытта 9 студентіміз «Ahashmedia» студиясында өндірістік практикадан өтуде. Бұл студенттердің медиасаладағы нақты жұмыс тәжірибесін меңгеруіне мүмкіндік беріп отыр. Келесі практик-маманымыз - медиасалада бірнеше жылдық тәжірибесі бар журналист, қазіргі уақытта «Қазақстан» РТРК АҚ Ақтөбе филиалының жаңалықтар бөлімінің шеф-редакторы Нұрболат Досжан студенттерге тележурналистиканың практикалық қырларын үйретіп келеді. Ол бұған дейін республикалық «КТК» арнасында және өңірлік телеарналарда тілші болып қызмет атқарып, түрлі әлеуметтік-саяси бағдарламаларды жүргізген тәжірибелі маман.

Практик-мамандардың сабақ беруі студенттердің кәсіби қызығушылығын едәуір арттырды. Теориялық білім мен өндірістік тәжірибенің ұштасуы болашақ мамандардың медиасаладағы нақты жұмыс үдерісін түсінуге мүмкіндік берді. Әсіресе, сабақтардың телеарналар базасында өтуі студенттердің тележурналистиканың техникалық және шығармашылық қырларын тікелей көріп-үйренуіне жағдай жасады. Өндіріс орындарында өткізілген сабақтар студенттердің медиасалаға деген қызығушылығын арттырып қана қоймай, олардың кәсіби бағдарын айқындауға да ықпал етуде.

Бұл тәжірибе университет пен өндіріс арасындағы байланысты нығайтып, білім беру бағдарламаларының практикалық мазмұнын күшейтудің тиімді жолдарының бірі екенін көрсетеді. Алдағы уақытта да Филология факультеті білім беру бағдарламаларын дамытуда өндіріс өкілдерімен бірлескен жұмысты жалғастыра бермек.

Г.Обаева
PhD, қазақ әдебиеті кафедрасының
меңгерушісі

Маман пікірі

Жаңалық Ахаш, журналист, «КТК» телеарнасының Ақтөбе облысындағы меншікті тілшісі:

«Журналистика – тек аудиторияда оқылатын теория емес, ең алдымен тәжірибе арқылы қалыптасатын мамандық. Сондықтан университет студенттерімен жұмыс істегенде біз білім мен практиканы қатар ұштастыруға ерекше мән беріп отырмыз. Биыл төртінші курс студенттеріне «Мультимедиялық журналистика (Minor)» және «Бизнес-риторика және қарым-қатынас мәдениеті (Minor)» пәндері бойынша дәріс өткіздік, ал қазір үшінші курс студенттеріне «Паблик рилейшнз теориясы мен практикасы» пәнін оқытып келеміз. Бұл сабақтар барысында студенттер медиасаладағы нақты жұмыс үдерісін, ақпарат жинау, мәтін құрастыру, аудиториямен жұмыс істеу сияқты кәсіби дағдыларды меңгеріп жатыр. Қуантатыны – осы пәндерді оқыған төртінші курс студенттерінің бірқатары бүгінде мен жетекшілік ететін «Ahashmedia» студиясында өндірістік практикадан өтуде. Бұл – жас журналистерді дайындайтын шығармашылық орталық. Студиядағы сабақтар баланың өз ойын анық әрі жүйелі жеткізуіне, көпшілік алдында еркін сөйлеуіне, камерадан қысылмай сөйлеу дағдыларын қалыптастыруға бағытталған. Мұндағы оқу үдерісі тек теориямен шектелмей, көбіне тәжірибе жүзінде өткізіледі. Атап айтқанда, оқушылар сауалнама жүргізу, репортаж жасау, сұхбат алу, жаңалық әзірлеу сияқты практикалық тапсырмаларды орындау арқылы кәсіби машықтарын жетілдіреді.

Мұнда олар ақпараттық бейнесюжет әзірлеу, мәтін жазу, кадр алдында сөйлеу мәдениеті, контент дайындау сияқты тележурналистиканың практикалық қырларын үйреніп жүр. Бүгінде «Ahashmedia» студиясының қалада бірнеше филиалы жұмыс істейді. Сондықтан алдағы уақытта осы студиялар желісінде кәсіби қабілетін көрсете алған түлектерді жұмысқа тарту мүмкіндігі де бар».

Жас қарын

«Мәңгілік үн» – жас жүректен туған рухани ізденіс

Қ. Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті филология факультетінің 4 курс студенті Сұлтан Жұмабаевтың «Мәңгілік үн» атты кітабы жарық көрді. Бұл – жас қаламгердің ұлттық құндылықтарды жаңаша пайымдап, қазақ сөз өнерінің бай мұрасын заманауи көзқараспен ұштастыруға жасаған алғашқы қадамы.

Жинақ алты тараудан тұрады: өлеңдер, жырлар, нақыл сөздер, мақал-мәтелдер, жаңылтпаштар және жұмбақтар. Мұндай жанрлық әр алуандылық автордың әдеби ізденіс аясын кеңінен танытады. Кітапта лирикалық толғаныстар да, тағылымды тұжырымдар да, халықтық фольклор дәстүрімен сабақтас дүниелер де қамтылған. Бұл – бір жағынан, ұлттық руханиятқа құрмет болса, екінші жағынан, жас буынның әдеби кеңістіктегі өзіндік үнін айқындауға ұмтылысы.

Сұлтан өнерге деген қызығушылығы мектеп қабырғасында басталғанын айтады. Ол №33 қазақ орта жалпы білім беру мектебінің түлегі. Мектеп қабырғасында білім ала жүріп, сол кезден бастап көп

кейіне түйген ойларын, өлеңдері мен ғибратты сөздерін қойын дәптеріне түртіп жүруді әдетке айналдырған. Бұл дағды кейін үлкен шығармашылық қордың негізіне айналды.

Бүгінде Сұлтан тек ақын ғана емес, сазгерлік және әншілік қырынан да танылып келеді. Университетте 1-курс студенті кезінде ол сөзі мен әнін өзі жазған «Оттан жаралғандайсың» атты туындысын көпшілікке ұсынды. Жастық жалын мен асқақ сезімді арқау еткен ән тыңдарман ықпалына бөленіп, жас авторға шығармашылық серпін берді.

Сұлтан, «Мәңгілік үн» кітабының мазмұны туралы қысқаша айтып өтсеңіз.

«Мәңгілік үн» – бала кезден бергі арманымның, жүреkte қордаланған ойларымның жемісі. Мұнда авторлық өлеңдерім мен жырларым, өмірлік тәжірибеден туған нақыл сөздерім, сондай-ақ ха-

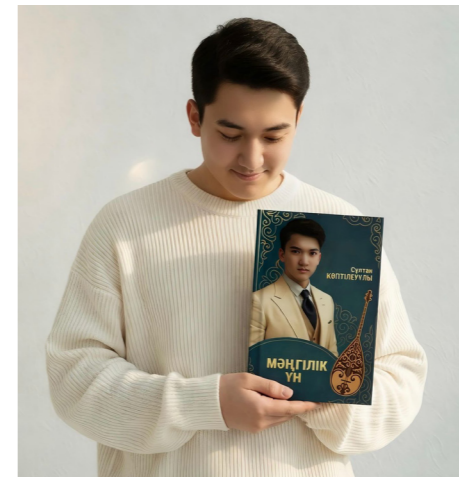
лықтық дәстүрге негізделген мақал-мәтелдер, жаңылтпаштар мен жұмбақтар топтастырылды. Бұл – қазақтың бай сөз өнерін жас толқынның көзімен жаңаша пайымдау әрекеті.

Әртүрлі жанрларды бір кітапқа топтастыру идеясы қалай туды?

Мектеп қабырғасынан бастап қойын дәптеріме тек өлең емес, кез келген ұшқыр ойды, мақалдан кем түспейтін ғибратты сөздерді түртіп жүру әдетім еді. Оқырманның бір ғана бағытпен шектеліп қалмай, бір сәт өлеңмен мұңайып, бір сәт жұмбақпен ойланып, жаңылтпашпен тіл ұстартуын қаладым. Бұл әртүрлілік кітаптың оқылуын жеңілдетіп, танымдық деңгейін арттырады деп сенемін.

Студент бола тұра кітап шығару қиын болмады ма?

Әрине, кез келген бастаманың өзіндік қиындығы болады. Оқу мен шығармашылықты қатар алып жүру үлкен жауапкершілікті талап етеді. Дегенмен университеттегі орта, ұстаздарымның бағыт-бағдары үлкен қолдау болды. Мен үшін өз туындыларымның әр бетін қадағалап, оны жарыққа шығару - қиындық емес, үлкен тәжірибе болды.

«Мәңгілік үн» атауының астарында қандай мағына бар?

Өнер де, әдебиет те - уақытқа бағынбайтын құбылыстар. «Мәңгілік үн» - бұл жүректен шыққан таза ниеттің, ұлттық кодтың және өшпес өнердің символы. Менің үнім бүгін шықса, ол ертеңгі ұрпақтың жадында жаңғырып, рухани мұра ретінде мәңгі қалуын армандадым.

Қазіргі ақпарат тасқыны заманында жастарға қысқа да нұсқа, бірақ мағынасы терең сөздер керек. Мен өз нақылдарым арқылы замандастарымды еңбекқорлыққа, білімге, ата-ананы құрметтеуге және ең бастысы - өзінің ұлттық болмысын жоғалтпауға шақырамын. Кітаптағы әрбір мақал-мәтел - өмірлік бағдаршам іспеттес.

Шығармашылық жолыңызда кімдердің ықпалы ерекше болды?

Сөзсіз. Менің тұлға болып қалыптасуыма отбасымның берген тәрбиесі негіз. Әжем Марзия Камалқызы, әкем Көптілеу Жұмабайұлы мен анам Саулемай Ермекбайқызының берген тәлім-тәрбиесі үлкен әсер етті.

Кәсіби тұрғыда өсуіме университеттің, білікті ұстаздарымның үлесі зор. Филология факультетінің шығармашылық атмосферасы, әдеби талқылаулар мен пікір таластар бұл кітаптың сапалы шығуына тікелей әсер етті. Ортаң сені ұштаса, сен шыңға шығасың.

Алдағы жоспарларыңыз қандай?

Бұл – тек бастамасы. Қазіргі уақытта жаңа өндер жазып жатырмын. Болашақта «Мәңгілік үн» жобасын кеңейтіп, заманауи форматтағы туындылармен толықтырғым келеді. Мақсатым – қазақ өнеріне қызмет ету.

Өңгімеңізге рақмет! Шығармашылық шабыт тілейміз!

Сұхбаттасқан: Жадыра Арен

Әз Наурыздың рухани мәні

Наурыз-ұлт руханиятының айнасы

Қазақ халқы үшін Әз Наурыз — жыл басы, береке мен бірліктің, жаңару мен жаңғырудың мерекесі. Ұлыстың ұлы күнінде ақ дастарқан жайылып, Наурыз көже пісіріледі, алтыбақан құрылып, халық бір-біріне игі тілектер айтады.

Ал білім және ғылым саласының өкілдері бұл мерекенің мәнін қалай түсінеді? Жас ұрпаққа қандай құндылықтарды дәріптеп, қандай бағыт-бағдар ұсынады? Осы сұрақтардың төңірегіндегі ғалымдарымыздың ой пікірлерін назарларыңызға ұсынамыз.

Жаңару мерекесі — жаңа мақсатқа бастар жол

Бактыгуль Ертлеуова
Қ. Жұбанов АӨУ-нің филология факультетінің деканы

Наурыз — ұлт пен жаңарудың бастауы

Наурыз мейрамы — күн мен түн теңелетін кезеңмен тұспа-тұс келетін, жаңару мен жаңғырудың белгісі. Жан-дүниені оятқан, бір малымыз екеу болып, арқа-басы кеңіп, аққа аузы тиген, қытымыр қыстың ызғарынан құтылып, алдағы шуақты күндерден үлкен үміт күткен Наурыз мерекесі тәуелсіз еліміздің ерекше тойланатын халықтық дәрежедегі салтанатына айналды.

Білім мен ғылым саласының өкілдері Наурыз мерекесінің мәнін ең алдымен рухани жаңғыру, табиғат пен адамзат үйлесімінің символы және мәдени-тарихи мұраның маңызды бөлігі деп біледі.

Ғалымдар Наурызды тек мерекелік дәстүр емес, көне өркениеттерден жалғасып келе жатқан мәдени код ретінде қарастырады. Олар бұл мейрамның тамыры тереңде жатқанын, табиғат заңдылықтарын танумен, аспан денелері құбылыстарымен және халықтың дүниетанымымен тығыз байланысты екенін атап өтеді.

Білім мен ғылым саласының өкілдері үшін Наурыз мерекесі— ұлттық құндылықтарды, салт-дәстүрді, ізгілік пен бірлікті келер ұрпаққа дәріптейтін тәрбие құралы екенін ұмытпаймыз. Бұл мейрам арқылы жастарға үлкенге құрмет, татулық пен мейірімділік сияқты адамгершілік қасиеттер дәріптеледі.

Жанат Султанғалиева
филология ғылымдарының кандидаты, доцент

Наурыз — мен үшін ең алдымен үміт пен жаңарудың мерекесі. Табиғат оянып, күн шуағын төккен шақта адам да ішкі дүниесіне үңіліп, жаңа белеске қадам жасағысы келеді. Білім мен ғылым саласында жүрген біздер бұл күнді тек дәстүрлі мейрам емес, рухани серпілістің, ізгі ой мен ниеттің бастауы деп қабылдаймыз.

Американдық философ Уильям Джеймс айтқандай: «Өмір — бұл біз жасап жатқан әрекеттердің жиынтығы, ал әрбір жаңа күн — жаңа бастама мен даму мүмкіндігі» («Act as if what you do makes a difference. It does»). Бұл ой Наурыз мерекесінің мәнімен үндес. Себебі бұл күн әр адамға өз өмірін қайта саралап, жаңа мақсат қойып, саналы қадам жасауға мүмкіндік беретін ерекше сәт.

Дана ойшыл Әл-Фараби: «...Тәрбиесіз берілген білім — адамзаттың қас жауы...» деген. Сондықтан Наурыз бізге білімнің тек ақпарат емес, ол адамдық қасиетпен, жауапкершілікпен ұштасқанда ғана құнды екенін еске салады.

Бұл мереке жас ұрпаққа тамырын тануды, ұлттық құндылықтарды құрметтеуді, үлкенге ізет, кішіге қамқор болуды үйретеді. Сонымен қатар ол алға ұмтылуға, еңбектенуге, білім мен ғылым арқылы өз орнын табуға шақырады.

Наурыз — өткенге тағзым етіп, болашаққа сеніммен қараудың символы. Жаңарған табиғаттай, әрбір жас жүрек те арманын жаңартып, игі мақсаттарға ұмтылса екен деп тілеймін.

Наурыз — қазақ халқының көне дәстүрінен бастау алатын, халықтың дүниетанымы мен өмір салтын біріктіретін ерекше мереке. Бұл күн тек көктемнің келуін білдіретін мейрам ғана емес, халықтың бірлігі мен ортақ құндылықтарын айқындайтын рухани құбылыс.

Алаш зиялылары да Наурыздың ұлттық мереке ретіндегі тарихи маңызына ерекше назар аударған. Мәшһүр Жүсіп Көпеев өз еңбектерінде Наурызды «ұлттың шаруашылық мерекесі» деп атап, оның халық өміріндегі әлеуметтік және мәдени рөлін айқындаған. Ғалымның жазбаларында қазақ даласындағы жер-су атаулары, тарихи деректер мен халық аңыздары арқылы қазақ тарихының кең ауқымды байланыстары көрсетіледі.

Тарихта Наурыз тек мерекелік думан ғана емес, елдік мәселелер талқыланатын маңызды күндердің бірі болған. Бұл күні ауыл ақсақалдары мен елге сыйлы азаматтар бас қосып, өткен жылдың қорытындысын жасап, алдағы жоспарларды талқылаған. Сонымен қатар ауыл тұрғындары бірігіп, ағаш отырғызып, үй-жайларын тазалап, ұлттық ойындар ұйымдастырған.

Наурыздың өзіндік символдық мәні бар дәстүрлері де мол. Соның бірі — Наурыз көже. Сондай-ақ түрлі ырым-жоралғылар орындалған. Ырымдар халықтың өмірлік тәжірибесі мен дүниетанымынан қалыптасқан рухани мұра болып саналады.

Наурыз туралы құнды пікірлер Мағжан Жұмабаев еңбектерінде де кездеседі. Алаш қайраткерлері бұл мерекенің тарихи маңызын түсініп, оның ұмытылып кетпеуін көздеп, ғылыми тұрғыда жазып қалдырған.

Осылайша, Наурыз — тек жаңа жылдың басталуын білдіретін мереке ғана емес, ұлттың тарихы мен мәдениетін, дәстүрі мен рухани құндылықтарын тоғыстыратын ерекше мейрам. Оны зерттеу, насихаттау және келер ұрпаққа жеткізу — бүгінгі қоғамның маңызды міндеттерінің бірі деп есептеймін.

Үмбетқан Сарсембин
Қазақстан халқы Ассамблеясы және әлеуметтік-саяси пәндер кафедрасының меңгерушісі, философия ғылымдарының кандидаты

Ұлыстың ұлы күні-білім мен сабақтастық символы

Ғалым-педагог көзімен қарағанда, Наурыз — бұл тек этнографиялық мейрам емес, бұл «интеллектуалдық жаңғыру» мен табиғат заңдылықтарының үндестігі. Білім саласында бұл мейрам жас ұрпаққа сабақтастық пен эволюциялық даму құндылықтарын дәріптейді: өткеннің тәжірибесін (дәстүрді) сақтай отырып, жаңа білімге (көктемге) қадам басу.

Біз студенттерімізге Наурыз арқылы экологиялық мәдениетті, гуманизмді және әлемдік ғылымдағы «жаңару» принципін үйретеміз. Бұл — жастар үшін тамырынан ажырамай, заманауи ғылым биігіне ұмтылуға бағыт беретін рухани композиі іспеттес.

Айнұр Кушқимбаева
Қ. Жұбанов АӨУ-нің филология факультетінің PhD докторы

Бетті дайындаған:
Жадыра Арен
Нұрсұлтан Имашев